

Denne bog om Søren Ulrik Thomsens København bør københavnske lokalpolitikere læse

Søren Ulrik Thomsens by er primært den klassiske moderne storby, som den især voksede frem i 1800-tallet med industri inde midt i og tæt på arbejdernes lejekaserner og så med borgerskabets boulevarder lige om hjørnet, skriver Niels Dichov Lund i sin anmeldelse af den nye bog om Thomsens København. Foto: Sara Galbiati

NIELS DICHOV LUND

16.05.2026

BØGER // ANMELDELSE – To norske forskere i byplanlægning og -historie har læst sig ind på Søren Ulrik Thomsens poetiske og essayistiske litteratur for at præsentere en samlet fremstilling af det storbyspecifikke i hans forfatterskab. Bogen er en øjenåbner for byplanlæggere, der vil mere end blot servicere byinvestorerens firkantede ønsker og ikke mindst københavnske lokalpolitikere, skriver Niels Dichov Lund.

Søren Ulrik Thomsens København

Forfattere: Sverre Bjerkeset & Jonny Aspen

Oversat fra norsk af Nicholas Jungblut

Forlag: Strandberg Publishing

Udkom d. 11. maj 2026.

Forfatteren **Søren Ulrik Thomsen** 70-årsdag blev forleden fejret af hans faste forlag Gyldendal med en samling udvalgte digte – redigeret af ham selv. Han er en værdsat skikkelse i dansk litteratur, vidt prisbelønnet og på finansloven, Akademi-medlem og tidligere beboer af Bakkehusets legatbolig. Hyppigt portrætteret og interviewet, både eksklusiv og folkelig.

Og nu en fødselsdags- og fejrbog – tilmed af en lidt overraskende slags. To norske forskere i byplanlægning og -historie, en idéhistoriker og en socialantropolog, har læst sig ind på Thomsens poetiske og essayistiske litteratur for at præsentere en samlet fremstilling af det storbyspecifikke i hans forfatterskab set ud fra et byfagligt ståsted.

Byen og Søren Ulrik Thomsen

Thomsen og København er ingen overrumplende kombination, han er en kendt skikkelse også i bylivet og en generøs oplæser på mange lokationer – selv husker jeg ham fx på ikoniske steder som Borups Højskole og Den Frie Udstillingsbygning.

SØREN ULRIK
THOMSENS
KØBENHAVN

SVERRE BJERKESET
& JONNY ASPEN

Ofte har han beskrevet den åbenbaring, det var for ham at flytte fra sin barndomprovins i Store Heddinge til København som 16-årig. Han var lovlig ung til 68'ernes prægning med studenterdemonstrationer og hippier i byen, men kom hurtigt efter det og blev en del af næste generation med den sortere rock- og punkmusik og nye udtryk blandt *firserdigterne*, da han i 1981 som 25-årig debuterede med netop digtsamlingen *City Slang*.

Siden har han boet trofast i København, senest mere end 30 år i samme lejlighed i Bartholinsgade (opkaldt efter nogle berømte 1600-talsanatomer, der måske har ansporet hans dissekerende tilgang!), og skabt mange forskelligartede bytekster, bl.a. den store fotoillustrerede hyldestbog *København – Con Amore* (2006 sammen med Jokum Rohde), og på en husgavl ved Langgade S-station i Valby lyser hans korte digt op i neonrør.

Den klassiske by – Thomsens brændstof

Thomsen kan meget og bredt, men det særlige med byen som et hovedtema og vigtigt brændstof for ham, og hvordan han afgørende har bidraget til *sprogliggørelse* af byen som sted og livsform, afdækkes her tydeligere end hidtil.

Thomsens by er primært den klassiske moderne storby, som den især voksede frem i 1800-tallet med industri inde midt i og tæt på arbejdernes lejekaserner og så med borgerskabets boulevarder lige om hjørnet. Den er "kolossal, kompleks og kompakt", erhverv, bolig, forlystelse og trafik i en tæt og broget sammenhæng, gerne støjende og småkaotisk og med urene, mørke og ikke-gennemsigtige hjørner, så der er noget for sanser og lidenskaber – noget som kan fortrylle.

*En appetitlig lille inspirations- og oversigtsbog.
Velanbragt som gave til Thomsen selv, ikke omvæltende
nyt for hans kendere, men for ikke-kendere et fornuftigt
startpunkt*

En by, der mest er selvgroet og flosset sammensat af tilfældigheder, hybrid og med en mangfoldighed af mennesker og uransageligheder så man kan være anonym – en ukendt del af det hele. Det var det, han fascineret så, da han kom til byen, den blanding af

udfordring, aflastning og trøst i mødet med livets skrøbelighed og forgængelighed, som den æstetiske kunstner i ham har kunnet bruge.

Den planlagte, pæne og gentrificerede by

Modsætningen hertil er den stærkt planlagte by, opdelt efter funktioner og med adskilt trafik. Friseret, reguleret, saneret, begrønnet, støjdæmpet, miljørigtig, alt i forudset balance – hverdagslivet mere styret end pulveriserende.

Og den retning har mange byer, København inklusive, taget sammen med tidens påtrængende spøgelse – *gentrificeringen*. Det fænomen, at en gade, bydel eller hel by ændrer karakter ved at den velstillede middelklasse flytter ind og ændrer en social mangfoldighed til noget mere homogent og monokulturelt.

Typisk følger mere istandsættelse og nye mondæne forretninger, caféer erstatter brune værtshuse, luksus og rekreation snarere end almindeligt hverdagsliv, hvorefter priserne stiger og de mindrebemidlede flytter.

Romantik eller læring

Indbydende? Javel, men i denne by ændres sanse- og oplevelsesmulighederne, udfordringer fra balancer svækkes, og noget immateriel kulturarv forsvinder. Med stigende gennemsigtighed bliver der mindre for en kunstner at anfægtes af. Her fremstår Thomsen også som romantiker!

Bogen om Søren Ulrik Thomsens København byder på mange historiske fotos fra Danmarks hovedstad.
Foto fra bogen

Denne nutidens hovedbevægelse er nok bogens hovedemne og -pointe. Fagfolk af i dag kan lære en del om den svundne eller svindende bys kvaliteter i forhold til, hvad de ellers – politisk korrekt – skal mene og gøre omkring bæredygtighed, miljø, rettigheder, sikring, forskønnelse mv. Thomsens formuleringer og erindringer kan både *sanse* og *reflektere* i samme moment, og de kan stå som en art modbillede: "Noget fortid kan være mere moderne end nutiden," som han også har sagt et sted.

Oplev byer via forfattere

Det er langt fra nyt, at forfattere har været optaget af byer og deres atmosfære og mentale påvirkninger. Bogen nævner Charles Dickens' London og Orhan Pamuks Istanbul, medens Dan Turells København også lige strejfes. De ses ligesom Søren Ulrik Thomsen som en art *metropolmystikere*, hvis erfaringer flytter (sig) ind i deres teksters udtryksmåde, så læserne ser tydeligere herefter. Byerne bliver anderledes.

Søren Ulrik Thomsen har gennem årtier gjort København til et af hovedmotiverne i sit forfatterskab. Foto: Sara Galbiati

Bogens fem små indlagte vandringer i københavnske kvarterer – Jægersborggade, Amagerbrogade etc., hvor forfatterne går sammen med Thomsen, flugter også med de *litterære byvandringer* og *digterruter*, der de seneste ti-femten år er blevet så populære; fremmaning af miljøer og steder, som forfattere har beboet og beskrevet – til øget forståelse og identifikation.

Også **Lilian Munk Rösings** nylige akademiske bog om Tove Ditlevsen fulgte hende gennem 'hendes gader'. Med Thomsen er det snarest bymiljøet som begreb og aura. Sensitiv tankegang mellem husene. Ordene skal ud af bøgerne – med ud til de fysiske rum.

Når fagfolk bruger skønlitteratur

Bogen eksemplificerer tillige den trend, at litteraturen og kunstneriske udtryksformer tages ind af fagfolk på mange områder. Der kan krydses og befrugtes, fordi det skønlitterære sprog formår noget andet end det saglige eller videnskabelige.

Man kan påvirke fx lægers og dommers vigtige praksis mellem mennesker ved at få dem til at læse romaner, finde andre oplevelsesmønstre og genkendeligheder som fx også psykologer kan tage ind i samtaler eller teologer til deres prædikener.

Nutidige forfatteres optagethed af klima og miljø kan naturforskere medtænke, ligesom dyrlæger fx kan med Mathilde Walter Clarks berømte bog om minkavl.

Der forskes i dag i denne 'nyttebrug' af skønlitteratur, og Bjerkeset og Aspen er helt på denne linje – i ønsket om et mere fintmærkende sprog omkring byer kan de netop lære af Thomsen.

Appetitlig inspiration

Strandberg Publishing, et fagbogsforlag under Gyldendals paraply, har tilrettelagt og layoutet imødekommende. Thomsen har været grundigt med undervejs, og bortset fra en lovlig lang interviewsamtale i kapitel fem er strukturen velkomponeret med faktuel nøjagtighed, noter med citatoprindelse og fagreferencer og i et sprog, hvor alle kan være med.

Inden for en højfarvet ryg og et stift papomslag rummes mange nye og ældre fotos fra København og små turbeskrivelser med gadekort samt en fin oversættelse ved forlagets

egen Nicholas Jungblut.

En appetitlig lille inspirations- og oversigtsbog. Velanbragt som gave til Thomsen selv, ikke omvæltende nyt for hans kendere, men for ikke-kendere et fornuftigt startpunkt.

For mange yderligere også en givtig og aktuel øjenåbner, således byplanlæggere, der vil mere end blot servicere byinvestorernes firkantede ønsker, og måske ikke mindst politikerne i Københavns Borgerrepræsentations udvalg for byggeri og byplan.

POV dækker kulturlivet med klassiske anmeldelser, interviews, essays og fotoreportager. Klik dig videre her.

gyldendal

POV Weekend

Søren Ulrik Thomsen

Strandberg Publishing

NIELS DICHOV LUND

Født 1950 - lektor emeritus ved Institut for Kommunikation på Københavns Universitet Uddannet cand.mag. i dansk og historie ved KU i 1978 og ph.d. fra Institut for Nordisk Filologi ved KU i 2000. Fra 1978 ansat ved Danmarks Biblioteksskole som lektor, fra 2013-2019 ved Københavns Universitet i...

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.

MobilePay

VISA

VISA

Electron

mastercard

maestro